

FELANITX

FELANITX (Mall. 36, h-8)

Que ve de *Fenalitx* per metàtesi ja ho digué Meyer-Lübke (*Das Katalanische*, p. 93). Coromines deixà establert (*DECat*, III, 949a44-46) que surt de la pronúncia mossàrab *Fenališ* del ll. vg. *FENALES 'camps de fenc' (variant de FENARIIS, del qual ve el cast. *Henares*), mentre que *Fenališ* té un eco exacte en els dos *Fenals*, petits ports de la Costa Brava guixolencs i blanencs).

FEMENIA (Escorca, Mall. 1, i-5)

Nom de dues possessions i una font.

Al terme de Santa Margalida (11, h-11) també hi ha una antiga alqueria d'aquest nom. Cf., a Terra Ferma, 2 *Femenia* (t. de Cullera i a la vall d'Ebo), Tant al País Valencià com a Mallorca abunda el llinatge *Femenies* (en plural). L'aspecte del nom és inequívocament pre-català, però ja no gosàrem afirmar que sigui mossàrab o aràbic; d'altra banda la *f* és ja un signe que probablement no és pre-romà. La fesomia de *Femenia* és aràbiga vagament: té l'aire d'ésser un adjectiu en *-i*, *-iya*, d'un radical de tres consonants que és la forma típica de les arrels aràbigues, però les possibilitats teòriques són moltes. L'única que podem concretar una mica seria a base de *fam* 'boca, orifici, desembocadura', però faltaria veure d'on ve l'element *-en*; pensant en un dual *fāmān(i)* 'les dues boques' ens acostem una mica més: així hi hauria una suggerència d'explicació de *-en* i de *-ia*, però seria il·lusionari esperar combinar-les: un adjectiu no podria afegir la terminació més que al singular no pas a la desinència de dual; d'altra banda la paraula per dir *boca* existeix amb els dos vocalismes *fam* i *fom*, i el cas és que Ramon Martí només registra *fom* (pp. 156 i 505).

Crec que no ens errarem admetent que es tracta en tot cas d'una arrel antroponímica, car a Algèria es registren els noms de persona *Hammānī*, *Hāmennī* i *Hamīna* (*Gouv. Gen.*, 181, 180, 179). Entrebanca el fet que no hi ha una arrel aràbiga *hmn*. Però es deu tractar de formacions secundàries a base de la vivíssima arrel *hmy* 'animar, protegir, fortificar' (Dozy, I, 330), de la qual ve entre altres *hamayān* «animé» (Boqtor); d'aquí *Hāmāyyān* nom d'home que els beduïns redueixen a *Hmeiyān* (Hess v. W. 19); en el Magreb deuria contraure's en *Ham(y)én*, i perduda llavors la noció de l'arrel, prenent *Hmn* com a base en formarien el derivat *Hamenī*, *-iya*, d'on el nom mallorquí i valencià.

Quadrado posa un *Sancta Famia* en els seus extrets del *Rep.*; també Soto ho troba en el Còdex Català (ed. Bna. 1984, f. 68v). Coromines creu,